

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.23 (3143) ●

● ЧАЦВЕР, 25 чэрвеня, 2009

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Муза Нясвіжа
Самая вялікая карціна ў краіне рэстаўруецца ў сталіцы **Стар. 2**

Знічкі Айчыны
Стар. 3

Майстры абаяльных усмешак
У Мінску ўпершыню прайшоў арыгінальны конкурс “Жывая палітра” **Стар. 4**

Мінск імкнецца стаць месцам, дзе кожны адчувае сябе ўтульна

Гасцінны навігатар па прыгожых мясцінах,

альбо Яшчэ адна важкая нагода наведаць Беларусь

Дзмітрый Альфер

Для сваіх вандровак турысты ўсё часцей вызначаюць Беларусь як краіну, куды яны жадаюць завітаць у бліжэйшы час. Землякі, якія жывуць за мяжой, пацвердзяць — іх малая радзіма вартая ўвагі. Напэўна, хтосьці з чытачоў даўно збіраецца наведаць

сінявокую, але яшчэ не выбраў зручны момант. Дык вось, паважанья, цяпер, мяркую, прыняцце рашэння на штат таго, калі прыехаць у краіну, і, у прыватнасці, у Мінск, можа паскорыцца. Ужо зусім хутка ўсім гасцям з замежжа будуць прапанаваны скідкі пры наведванні папулярных месцаў беларускай сталіцы.

Размова ідзе пра тое, што ўсе, хто прыедзе ў краіну з-за мяжы, атрымаюць маг-

чымасць скарыстацца так званай дысконтнай карткай гасця Мінска. У сусветнай практыцы такая картка — адзін з найбольш эфектыўных сродкаў для прыцягнення турыстаў. А той з суайчыннікаў, хто плануе наведаць радзіму і падлічвае, у колькі ж абыдзеца паездка, можа пазначыць ужо цяпер: нумар у некаторых гасцініцах будзе каштаваць танней, чым раней.

За меншыя грошы стане магчыма набыць і квітка на тэатральную прэм’еру, схадзіць у музей. У Мінску вызначана больш за восемдзесят месцаў, скідкі ў якіх дасягаюць дваццаці працэнтаў. Пры гэтым, аўтары праекта ўлічылі не толькі культур-

ныя запыты гасцей з-за мяжы. За больш прывабны кошт можна наведаць кафэ і рэстараны, буйныя гандлёвыя і забаўляльныя цэнтры. Сэканоміць стане магчымым пры арэндзе аўтамабіляў і на заправачных станцыях, пры карыстанні банкаўскімі паслугамі

і нават пры звароце ў некаторыя страхавыя кампаніі. Так, пакуль што дысконтная сістэма будзе дзейнічаць толькі ў беларускай сталіцы. Але ўжо цяпер прыняць удзел у гэтым праекце пажадалі і нацыянальныя паркі, і санаторыі, і курорты, якія знахо-

дзяцца ў розных рэгіёнах Беларусі. Вопыт іншых краін засведчыў, што “карткай гасця” карыстаюцца з вялікай ахвотай. Па планах, з наступнага года месцаў, у якіх можна будзе сустрэць скідкі, стане значна больш. Таму іх дзеянне распаўсюдзіцца на ўсю краіну.

Сваіх гаспадароў ужо чакаюць першыя пяць тысяч дысконтных картак. У якасці падарунка іх будуць прапаноўваць непасрэдна ў кропках, дзе аказваюцца паслугі па ніжэйшым кошце. Дарэчы, нават пакідаючы Беларусь, прыхапіце з сабой гэты навігатар па цікавых месцах Мінска. Магчыма, празгод ці два вы зноў пажадаеце прыехаць у краіну. Тэрмін дзеяння карткі да гэтага часу не скончыцца.

ДА 65-ГОДДЗЯ ВЫЗВАЛЕННЯ БЕЛАРУСІ

Павага да Непакорнага чалавека

Мемарыяльны комплекс “Хатынь” дастойны таго, каб стаць часткай сусветнай спадчыны

На пасаджэнні круглага стала, якое было прымеркавана да саракагоддзя з часу адкрыцця мемарыяльных комплексаў “Хатынь” і “Курган Славы”, старшыня Беларускага фонду міра, ветэран Вялікай Айчыннай вайны Марат Ягораў раскажаў, што “Хатынь” можа быць унесена ў спіс помнікаў ЮНЕСКА.

Марат Ягораў адзначыў, што ў час сваёй паездкі ў Парыж ён звярнуўся да прадстаўнікоў ААН па пытаннях адукацыі, навукі і культуры, з прапановай занесці “Хатынь” у лік аб’ектаў сусветнай спадчыны. У ЮНЕСКА зацікавіліся такой прапановай. Як лічыць сам Марат Ягораў, цяпер трэба, каб пытанне было прапрацавана на больш высокім узроўні.

Як вядома, “Хатынь” адкрылася 5 ліпеня 1969 года з нагоды 25-годдзя вызвалення Беларусі ад

нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Архітэктурна-скульптурны ансамбль фактычна цалкам паўтарырае планіроўку знішчанага вёскі. Уздоўж вуліцы былога селішча, на месцы кожнай з дваццаці шасці спаленых хат знаходзіцца вянок зруб. Усярэдзіне — абеліск у выглядзе печкавай трубы, на якім размешчана мемарыяльная табліца з прозвішчамі і імёнамі жыхароў хаты. Усе абеліскі ўвечаны званамі. У цэнтры мемарыяла знаходзіцца скульптура Непакорнага чалавека.

Мемарыял “Хатынь”

Пад знакам гістарычнай памяці

Аліна Грышкевіч

Паразумеце паміж народамі магчыма толькі тады, калі людзі памятаюць мінулае. Менавіта памяць аб мінулым стварае будучае. Гэтыя тэмы былі ў цэнтры ўвагі падчас візіту ў ФРГ дэлегацыі ветэранаў з Мінска, якія падчас фашысцкай акупацыі былі пагнаны на прымусовыя работы ў Германію

Характэрна, што візіт адбыўся напярэдадні гадавіны пачатку Вялікай Айчыннай вайны. У нямецкім Майнце сустрэліся як пагнаныя падчас фашысцкай акупацыі на прымусовыя работы беларусы, так і былыя нямецкія ваеннапалонныя.

Паездку беларускай дэлегацыі арганізаваў берлінскі фонд “Памяць, адказнасць і будучае”, які займаецца праектамі, скіраванымі на захаванне гістарычнай памяці аб вайне. Цяжкія

хвіліны ўспамінаў прыйшлося перажыць гасцям на сустрэчах з вучнямі Вілігіскай гімназіі і навучэнцамі рэальнага вучылішча ў горадзе Лерхенберг, калі яны расказвалі аб самых цяжкіх момантах свайго жыцця — аб гадах вайны і прымусовых работах у Германіі.

Запамінальнай стала сустрэча з былым ваеннапалонным Хорстам Эльснерам, які пасля вайны да 1949 года ўдзельнічаў у аднаўленні Мінска. “Беларускія і германскія ветэраны разумелі адзін аднаго з паўслова, бо яны перажылі шмат цяжкага, хоць і па розных баках барыкад. Эльснер цёпла выказаўся аб тым часе і, асабліва, аб людзях, якія страцілі так шмат у жорсткай вайне, змаглі захаваць дабрыву і шчырасць чалавечых адносін, — расказалі ў таварыстве сяброўства “Майнц-Мінск”. Удзельнікі сустрэчы запэўнілі, што зрабляць усё магчымае, каб захаваць памяць аб мінулым.

Муза Нясвіжа

Самая вялікая карціна ў краіне рэстаўруецца ў сталіцы. “Леда ў атачэнні амураў” — адзіны мастацкі твор, які ўпрыгожваў Нясвіжскі замак на працягу другой паловы XX стагоддзя

Віктар Корбут

Большасць скарбаў палаца Радзівілаў была перавезена ў Мінск яшчэ да Вялікай Айчыннай вайны, у мастацкі музей, а некаторыя ўвогуле страчаны без вестак у гады ліхалецця. “Леду” не закранулі ніякія стыхіі, бо яна ўзвышалася над галоўнай лесвіцай палаца на такой адлегласці ад прыступак, што дацягнуцца да шэдэўра можна было толькі поглядам. Шэдэўр красаваўся на столі да той пары, пакуль у ноч на 25 снежня 2002 года не здарылася бяда...

Тады, па іроніі лёсу, у свята Божага Нараджэння, на паддашку замка нешта загарэлася: пажар мог ахапіць усю былую магнацкую рэзідэнцыю, але апэратыўна спрацавалі хлопцы з Міністэрства па надзвычайных сітуацыях. Пажарнікі патушылі полымя, але паліваючы няўрымслівыя агенчыкі са сваіх магутных водных устаноў, ненаўмысна пашкодзілі і “Леду”.

Карціна, якая набрыняла вадой, рызыкавалася абрынуцца на падлогу і разарвацца на шматкі. Толькі рама трымала палатно над шырокім пралётам. Але падаспелі рэстаўратары.

Надарылася нагода зняць выяву грэчаскай багіні са столі. Каштоўны твор мастацтва, створаны ў XVIII стагоддзі, перавезлі ў Мінск. Але не схавалі ў музейных фондах, а ўзяліся аднаўляць страчаны пад вадай фарбы.

Цяпер жывапісная царыца ляжыць на падлозе ў адной з мінскіх майстэрняў. Ужо два гады над палатном памерам 36 квадратных метраў схіляюцца мастакі-рэстаўратары Уладзімір Нікіцін і Аляксандр Тарасік. Такіх маштабных твораў мастацтва няма больш нідзе ў Беларусі.

Майстры ачышчаюць фігуру царыцы ад пылу, лаку і іншых напластаванняў, залатоўваюць дзіркі. Каб працаваць з любой дэталю твора, даводзіцца абуваць спецыяльныя тапкі, высцілаць па палатне “кладку” з аркушаў паперы і асцярожна рухацца па шэдэўры ад “купіны” да “купіны” — па сантыметры лечачы “Леду” ад траўмаў часу.

К 2011 году “Леда” мусіць унесціся на алімп Нясвіжскага замка — да той самай столі, з якой яе калісьці знялі.

Пакуль мастакі ў Мінску яшчэ “чаруюць” над палатном,

у самім радзівілаўскім палацы таксама ёсць чым займацца. Уладзімір Нікіцін, навуковы кіраўнік рэстаўрацыі манументальнага жывапісу палацава-паркавага ансамбля ў Нясвіжы, кожны тыдзень выязджае ў “беларускі Парыж”. У памяшканнях замка ён з калегамі з-пад сляма тынку выводзіць на белы свет рэшткі старажытных фрэсак.

Сляды жывапісу знойдзены ў тым жа корпусе, дзе вісела “Леда”, а таксама на столі бальнай залы на другім паверсе Камяніцы (будынак справа ад уязной брамы). Літаральна паўгода таму адкрыліся даволі вялікія фрагменты размалёўкі з фігурамі людзей, усходнімі арнаментальнымі матывамі. Часам на адной сцяне рэстаўратары знаходзяць да дзясці напластаванняў роспісу розных эпох.

Забывае імя часоў Траянскай вайны

Леда была жонкай спартанскага цара і маці Алены Чароўнай, той самай, з-за якой пачалася Траянская вайна. Па легендзе, нягледзячы на замства, на царыцу з Алімпа заглядаўся і Зеўс. Галоўны грэчаскі бог не змог

Мастак-рэстаўратар Аляксандр Тарасік працуе з натхненнем

пераадолець спакусу, спусціўся на зямлю, падпільнаваў Леду на рацэ, перакінуўшыся ў лебедзя, і... авалодаў прыгажуняй. Ад “спаткання” царыцы з богам і

нарадзілася Алена. Радзівілы захапіліся антычнасцю. Таму сюжэт пра Леду невыпадкова з’явіўся над лесвіцай галоўнага корпуса замка.

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

“Уладары” пакарылі тальяцінцаў

Сапраўдны сюрпрыз для аўтавазаўцаў Тальяці зрабіў Цэнтр беларускай культуры “Нёман”, якім кіруе Леанід Міхаленка. Па запрашэнні Цэнтра ў госці да тальяцінцаў прыязджаў народны ансамбль музыкі і песні з горада Валкавыска.

Цяпер у Тальяці пражывае каля 6000 беларусаў, большая іх частка працуе на АўтаВАЗе.

У складзе Цэнтра беларускай культуры “Нёман” — 123 чалавекі. Гэта, у асноўным, зноў жа работнікі тутэйшага аўтазавода, а таксама настаўнікі, пенсіянеры, юрысты.

Цэнтр — месца сустрач тальяцінскіх беларусаў, якія аб’ядналіся не толькі для падтрымкі адзін аднаго, але і для прапаганды беларускай культуры і галоўных рыс беларускага народа — гасціннасці, працавітасці, высокай маралі і дабратаў.

Аднак візітнай карткай “Немана” з’яўляецца фальклорны ансамбль «Купалінка», створаны ў 2005 годзе (мастацкі кіраўнік ансамбля — Людміла Дземіна), які ўпершыню заявіў пра сябе на свяце, прысвечаным Дню Незалежнасці Беларусі, а на вялікую сцэну выйшаў падчас удзелу ў фестывалі “Дружба народаў”, што праходзіў у

філармоніі Тальяці.

Сёлета Людміла Дземіна пабывала ў Мінску па запрашэнні таварыства “Радзіма”, дзе пазнаёмілася з галоўным спецыялістам аддзела па ідэалогіі Валкавыскага райвыканкама Аляксандрам Грыко. Даведалася аб тым, што ў Валкавыску ёсць ансамбль “Уладары” — выключна мужчынскі калектыў. І запрасіла прыехаць да беларусаў у Тальяці, каб даць там некалькі канцэртаў.

Песня дапамагае сяброўству

“Уладары” прыехалі і пакарылі тальяцінцаў з першай песні Нездарма назва калектыва пераводзіцца на расійскую мову як “Властелины”. А на АўтаВАЗ яны змаглі трапіць дзякуючы таму, што цэнтрам беларускай культуры “Нёман” кіруе намеснік начальніка тэхналагічнага аддзела завода Леанід Міхаленка. Дзякуючы яму і Людміле Дземінай, якая таксама працуе на АўтаВАЗе, і было арганізавана выступленне.

Планавалася прыверкаваць

выступленне да чарговай гадавіны яднання брацкіх народаў Расіі і Беларусі, але да Тальяці “Уладары” змаглі даехаць пазней, бо тут, у Беларусі, прымалі ўдзел у праекце “Песні маёй краіны”, у якім выступілі з вялікім поспехам.

Дарэчы, калектыў гэты аматарскі, прафесійных музыкантаў у ім няма. І гэта ўражвае больш за ўсё. Мастацкі кіраўнік ансамбля, дырэктар Валкавыскага Дома культуры Вадзім Бычак расказвае, што ў складзе калектыву ёсць настаўнік, супрацоўнік дэпартаменту аховы, ваеннаслужачы... Між тым, ансамбль пастаянна ўдзельнічае ў розных конкурсах і тэлевізійных праектах.

Дарэчы, сустракаючы гасцей з Беларусі, тальяцінская “Купалінка” таксама не падкачала і адказала беларусам “партызанскімі прыпеўкамі”.

Між іншым, мэтай візіту гасцей было яшчэ і тое, каб наладзіць самыя актыўныя стасункі паміж Тальяці і Валкавыскам. Тэрмінам на тры гады была падпісана дамова паміж Цэнтрам беларускай культуры “Нёман” і Валкавыскім райвыканкамам, якая прадугледжвае пашырэнне супрацоўніцтва ў самым шырокім сэнсе.

Галіна Навіцкая
Каардынатар праектаў
Таварыства “Радзіма”

Шлях да вытокаў

Мастацкі фільм пра Ефрасінню Полацкую адлюстроўвае лёсавызначальныя падзеі айчыннай гісторыі

Карціну “Па слядах Тваіх...” плануецца выпусціць у 2011 годзе — да 850-годдзя Крыжа Ефрасінні Полацкай. Аб гэтым паведаміла аўтар сцэнарыя і кінарэжысёр фільма Людміла Дуброўская.

Фільм ствараецца па блавланні Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта, Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі. Падзеі гістарычнай драмы ахопліваюць найбольш стваральны і плённы перыяд жыцця ігуменні Ефрасінні — год будаўніцтва храма Спаса і стварэння Крыжа-каўчэга, які стаў нацыянальнай святыняй і знакам духоўнага аднаўлення ўсяго хрысціянскага свету.

Сцэнарыі карціны “Па слядах Тваіх...” — вынік чатырохгадовай работы Людмілы Дуброўскай. Яна вывучыла мноства гістарычных матэрыялаў царкоўных пісанняў, нейкі час працавала над праектам у Полацкім Спаса-Ефрасінеўскім манастыры, дзе парадаў ёй дапамагалі сёстры манастыра.

К і н а с ц э -

нарыў ужо атрымаў станоўчы водгук спецыялістаў Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. Мастацтвазнаўцы палічылі, што ідэя стварыць у яркай мастацкай форме вобраз Ефрасінні Полацкай і прадставіць лёсавызначальныя падзеі айчыннай гісторыі можа стаць нацыянальным кінапраектам.

Ефрасіння Полацкая — першая жанчына на ўсходнеславянскіх землях, якая прызнана святой. Нягледзячы на тое, што яе падзвіжніцкая дзейнасць прыйшла ўжо на эпоху хрысціянскага расколу (сярэдня XII стагоддзя), яна аднолькава ўшанавана як у праваслаўі, так і ў каталіцтве. Для праваслаўных Беларусі Ефрасіння Полацкая з’яўляецца адной з самых ушанаваных святых, яна лічыцца апякункай жаночага манастыра. Дзень памяці прападобнай Ефрасінні Полацкай адзначаецца 5 чэрвеня.

Глыбінны палескі гарадок у сваіх памкненнях да гістарычнай вечнасці з году ў год развіваецца, набывае абрысы новага аблічча. І разам з тым у галоўным застаецца ранейшым Лунінцам з усімі выдаткамі няпростага палескага жыцця... І жывуць тут ва ўсе вякі шчырыя, руплівыя, самаахвярныя, добразычлівыя, крыху зацятыя ў жаданні адолець вяршыні светастварэння палешукі, лунінчане.

Знічкі Жычынны

Алесь Карлюкевіч

З кожнай чарговай экскурсіі у Лунінец у мяне расце перакананне, што з часам жыць у звычайным райцэнтры на Берасцейшчыне становіцца ўсё цікавей і нават прэстыжнай. Чаму так думаю, на чым будуецца мае, як некаму паказацца, суб'ектыўныя высновы? Ды ўсё ж на тым, што шырэй, большыцца культурная, грамадска-асветніцкая прастора горада і ўвогуле ўсяе Лунінецкай старонкі. Як уражлівы прыклад — твае дні памяці Аляксандра Блока і Мікалая Калінковіча (між іншым, даследчыка творчасці вялікага паэта, аўтара кнігі “Палескія дні Аляксандра Блока”), што з году ў год з сярэдзіны 1990-х ладзіцца ў горадзе і раёне. А яшчэ — велізарная краязнаўчая дзейнасць, ініцыяраваная Таццянай Канапацкай, Вадзімам Жылко, Сцяпанам Нефідовічам, іншымі луніненчанамі. Ды таксама — і выданне кніг. Як для правінцыі, дык проста ўражлівы прыклад збірання талентаў, грамадская іх падтрымка... І, канешне ж, пра явы творчай работы многіх яркіх асоб... Пра некаторых з луніненчан, хто ў розныя гады-дзесцігоддзі спрыяў пашырэнню такой творчай атмасферы краю, і згадаем мы сёння, аглядаючы горад на старых паштоўках.

...Дарэчы, калі зайшла размова пра развіццё выдавецкіх, літаратурных традыцый у краі, то цікавы такі факт. Толькі ў 1996–1999 гадах журналіст і краязнаўца Вадзім Жылко выдаў у Лунінцы цэлую серыю кніжачак “Галасы Луніненчыны” з 9 (!) альманахаў з творамі літаратараў-землякоў. З 2000 года ў райцэнтры выдаецца, дзякуючы намаганням усё таго ж Вадзіма Жылко, серыя “Лунінецкая муза”. Пабачылі свет 28 (!) альманахаў. А яшчэ ў выглядзе кніг асобных аўтараў прыходзіць да чытача і дадаткі да альманаха. Выдаецца таксама краязнаўчы альманах “Лунінецкі сшытак”. У 1998 годзе пабачыла свет анталогія вершаў лунінецкіх аўтараў “Азбука паэзіі”. Можна толькі дзівіцца, адкуль ў правінцыі гэтулькі талентаў! А пачатак, вытокі — вось яны, блізка-блі-

зенька: у 1960–1970-х гадах. Менавіта тады разгортувалася літаратурна-краязнаўчая работа журналіста і пісьменніка Мікалая Калінковіча. Так здарылася-склалася, што ў сябрыню Саюза пісьменнікаў СССР яго прынялі ўжо ў Туркменістане — у 1984 годзе. Менавіта ў Ашхабадзе да чытача прыйшлі першыя кнігі Мікалая: «Возвращение рассветной рани» і «Имя мое Свобода». Праўда, за некалькі гадоў перад імі пабачыў свет невялікі памерам нарыс “Лунінец” і ў Мінску. Кніжачка была напісана ў сааўтарстве. Хаця нельга сказаць, што талент Мікалая разгортуваўся за межамі роднай старонкі. Не, хутчэй, там, у Каракумах, ён мацаваўся, гартаваўся, мужнеў.

А наступнікі Мікалая Калінковіча на ніве літаратурнай, творчай работы — землякі Мікалай Елянеўскі (ён яшчэ і член Саюза пісьменнікаў Расіі), Аксана Спрычан (білет члена творчага саюза ёй уручалі менавіта ў Лунінцы, бо тут яна нарадзілася,

Лунінец. Вуліца Незалежнасці

Лунінец. Фальварак

Лунінец. Вуліца Гандлёвая

Лунінец. Святочнае шэсце

з палескім горадам выяўляе яднанне ў сваёй творчасці і цяпер).

Мне падаецца, што даўно ўжо ў пісьменніцкай сябрыне павіна быць і Таццяна Канапацкая, старанны краязнаўчы літаратар, публіцыст, укладальнік трох выпускаў зборніка “Лунінецкая памяць”, укладальнік гісторыка-дакументальнай хронікі Лунінецкага раёна “Памяць”.

Вандруючы па сучаснаму Лунінцу, адкрываючы яго стары цэнтр на вуліцах Савецкай і Чырвонай, углядаючыся ў помнікі, якія пастаўлены за пасляваен-

ныя гады, усё ж часам думаецца і пра тое, што менавіта ў Лунінцы магло б быць крыху болей пазнак старасветчыны гарадка, яго даўняй гісторыі. Адпаведна — і ўвагі да знакамітых прашчурай. Выдатна, што ёсць тут вуліца Калінковіча. Але шкада, што па-за шырокай увагай застаюцца Платон Ціхановіч (1838–1922), які працаваў святаром у Лунінец ў Барысаглебскай царкве. Між іншым, гэта менавіта ён з’яўляецца аўтарам “Беларускай граматыкі” (завершана ў 1875 годзе). Чаму б не ўшанаваць хаця б усталяваннем мемарыяльнай дошкі рускую пісьменніцу Соф’ю Прорвіч (1860–каля 1937 года), якая з’яўляецца аўтарам многіх духоўных твораў. На Лунінецчыне (у Лахве, Луніне, самім Лунінцы) збіраў матэрыялы па вывучэнню беларускай мовы прафесар Варшаўскага ўніверсітэта Яўхім Карскі (1861–1931). Калі б вы зазірнулі ў кнігу “Казкі і апавяданні беларусаў-палешукоў” вядомага фалькларыста А. К. Сержпутоўскага (1864–1940), то таксама склалася б уражанне, што быццам у Лунінцы, на Лунінецчыне пабывалі...

Асабліва гэта відаць па казках, запісаных даследчыкам.

У Мікашэвічах (а сёння ў гэтага лунінецкага паселішча ўжо статус горада) нарадзіўся 28 лістапада 1934 года польскі пісьменнік Багдан Мадэй. Праўда, у мястэчку прайшлі толькі першыя два гады жыцця будучага літаратара. Пазней сям’я Мадэя пераехала ў Гродна. Сярод кніг Багдана Мадэя цікаваць у польскага чытача выклікалі зборнікі апавяданняў і аповесцяў “Маладыя дарослыя людзі”, “Баль”, “Сузор’е”... Урадзенец Лунінецчыны яшчэ вядомы і перакладамі мастацкіх твораў з англійскай на польскую мову. Дарэчы, Мікашэвічы — і радзіма яўрэйскага пісьменніка Шымана Гарадзецкага (нарадзіўся ў 1920 годзе). Ваяваў у складзе арміі Андэrsa. Аўтар аповесці “Эхіэль-герой”, многіх паэтычных твораў.

І ў літаратурнай біяграфіі лунінецкага краю знайшлося месца розным моўным, нацыянальным плыням — беларускай перш-наперш, польскай, рускай, яўрэйскай... Акалічнасць немалаважная, якая ў чарговы раз падкрэслівае, што Беларусь і нават глыбінная палеская старонка — і ёсць перакрываюцца многіх дарог, эпіцэнтр, дзе судакранаюцца народы і культуры, дзе ёсць месца для ўсіх, хто імкнецца ўкладам свайго жыцця працаваць на будучыню, на вечнасць... І калі ў вас з’явіцца вольная часінка, задумайцеся над гэтым, углядаючыся ў твары нашых суайчыннікаў, успомніце розных сваіх суродзічаў.

© В поісках утраченнаго

Паштоўкі з калекцыі Уладзіміра Ліхадзедава

КОНКУРСЫ

Майстры абаяльных усмешак

У Мінску ўпершыню прайшоў арыгінальны конкурс “Жывая палітра”

Іван Ждановіч

Праца гэтых людзей падобная да творчасці скульптараў, а для іх “міні-твораў” не патрэбны выставачныя стэнды. Усміхнецца чалавек — і бачна: сапраўдны майстар працаваў над яго “беласнежнай кампазіцыяй” ці пачатковец. Гаворка тут, як вы ўжо здагадаліся, пра зубных тэхнікаў. Між іншым, іх з поўным правам можна называць мастакамі прыгожых усмешак. Асабліва лаўрэатаў першага гарадскога конкурсу “Жывая палітра”.

“Здароўе. Талент. Прыгажосць” — такім, магчыма, стане з часам дэвіз конкурсу, які мы намераны штогод праводзіць сярод зубных тэхнікаў Мінска, — гаворыць Сяргей Кулік, адзін з арганізатараў мерапрыемства, галоўны ўрач 14-й мінскай стаматалагічнай паліклінікі. — Як мы пераканаліся, такія спаборніцтвы — добрая школа для адточвання майстэрства нашых калег, падвышаюць яны і прэстыж прафесіі. Дарэчы, зубныя тэхнікі — гэта, як і ўрачы-дэнтэсты, спецыялісты з добрым мастацкім густам, і пры паступленні ў вучылішчы, у Мінску і Віцебску, яны абавязкова здаюць адпаведны творчы экзамен. А назва “Жывая палітра” — даніна павагі да мастакоўскага таленту гэтых сціпых, працавітых людзей”.

Сёлета майстэрства на гарадскім конкурсе паказвалі пятна-

Прыгожая ўсмешка — лепшая ацэнка майстэрству дантыста

цаць лепшых спецыялістаў, яны прайшлі праз адборачныя туры ў сваіх установах аховы здароўя. Канкурсанты спачатку выконвалі практычнае заданне: рабілі “металакерамічную адзіночную каронку”. А потым было вялікае “данта-шоў”, якое сабрала больш за 200 удзельнікаў і балельшчыкаў. Сяргей Кулік, які, дарэчы, з’яўляецца галоўным пазаштатным спецыялістам па артэпедычнай стаматалогіі камітэта па ахове здароўя Мінгарвыканкама, удакладніў: пры правядзенні конкурсу выкарыстоўваўся лепшы

вопыт замежных калег. А спонсарамі мерапрыемства выступілі шэсць вядучых кампаній, якія рэалізуюць у Беларусі тэхналогіі і матэрыялы для стаматалогіі і зубапрацэзавання.

Гран-пры конкурсу “Жывая палітра” атрымаў Павел Храмой, зубны тэхнік з 7-й гарадской стаматалагічнай паліклінікі. Павел будзе прадстаўлены на званне “Майстар года 2009” — яно ўрачыста прысвойваецца лепшым спецыялістам Мінска ў Дзень горада ў будынку гарадской ратушы. А яго калега Аляксандр

Сердзюкоў з 14-й паліклінікі, які заняў першае месца, атрымаў у якасці падарунка магчымасць прайсці гэтым летам сямідзённую стажыроўку ў Германіі.

Дарэчы. “Мінск — горад усмешак”, сцвярджаюць мінскія дантысты на сваім нядаўна створаным інфармацыйна-пошукавым стаматалагічным партале, адрас якога ў інтэрнеце www.smile-city.by. Між іншым, да беларускіх спецыялістаў усё часцей звяртаюцца за паслугамі грамадзяне замежных краін: іх задавальняе і кошт, і якасць работ.

Запаведнік — месца папулярнае

Кожны дзесяты турыст прыязджае ў Нацыянальны парк “Белавежская пушча” з-за мяжы

Запаведнік ужо наведалі прадстаўнікі сямідзесяці краін свету. Пры гэтым, з кожным годам лік гасцей пушчы павялічваецца. Калі пазалетась у Нацыянальным парку пабывалі каля двухсот тысяч чалавек, то летась — ужо 270 тысяч. З пачатку бягучага года лік турыстаў, якія прыязджаюць у Белавежскую пушчу, зноў павялічыўся.

Для прыцягнення турыстаў супрацоўнікі Белавежскай пушчы стала ўдасканальваюць экскурсійную праграму. Напрыклад, яны абвясцілі, што шчодро ўзнагародзяць 500-тысячнага наведвальніка рэзідэнцыі Дзеда Мароза, якая знаходзіцца ў Нацыянальным парку. Дарэчы, візіт да гэтага казачнага персанажа — самы запатрабаваны сярод турыстаў від экскурсіі. На другім па папулярнасці месцы — аглядная прагулка па маляўнічых месцах запаведніка.

Як павялося яшчэ з даўніны

Калядны абрад “Цары” вёскі Семежава Капыльскага раёна будзе прэтэндаваць на ўключэнне ў Спіс Сусветнай культурнай спадчыны ЮНЕСКА

Жанна Катлярова

Па словах загадчыцы сектара аховы гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры Беларусі Наталлі Хвір, дакументы перададзены на разгляд экспертаў ЮНЕСКА у Парыж. Працэдура прыняцця рашэння па аб’ектах даволі складаная і доўгая, таму гаварыць аб тэрмінах сёння рана.

Калядны абрад “Цары” зародзіўся яшчэ ў XVIII стагоддзі. У той час салдаты і афіцэры рускай арміі хадзілі па вясковых хатах і віншавалі гаспадароў са святам, паказвалі прадстаўлены і прасілі

У вёсцы Семежава дагэтуль жывуць свае калядныя героі

дарункі. Затым традыцыі перанялі вясковыя дзеці: яны сталі апранацца ў карнавальныя касцюмы, якія нагадваюць ваенную форму (гэтыя персанажы атрымалі мянушку “цары”). Таксама ў калядных паходах прымалі ўдзел і мясцовыя героі — Дзед і Баба. Гэты ўнікальны абрад быў адноўлены ў 1997 годзе і праводзіцца па сённяшнім дзень. Ён з’яўляецца нематэрыяльным выяўленнем духоўнай культуры, укладу жыцця толькі жыхароў вёскі Семежава.

Наталля Хвір адзначыла, што

ў Беларусі актывізаваліся работы па прадстаўленні матэрыялаў пра аб’екты нематэрыяльнай спадчыны для Дзяржаўнага спіса гісторыка-культурных каштоўнасцяў. У прыватнасці, у Віцебскай вобласці гэты пералік уключае 18 пунктаў, па Мінскай вобласці прэтэндэнтаў 16.

Цяпер у Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў уключана 56 аб’ектаў нематэрыяльнай спадчыны, усяго ў спісе — 4 787 гісторыка-культурных каштоўнасцяў.

Летні фэст з майстар-класамі

Яніна Сядзельнік

У мінскім Доме дружбы сабралася шмат аматараў нямецкай мовы. З Германіі спецыяльна прыехалі вядомыя выканаўцы паэтычнага слэму Тобіас Борке, Мікіта Гарбуноў і Філіп Шарэнберг — яны правялі тры незвычайныя майстар-класы

Тут вярта патлумачыць: слэм-паэзія цяпер вельмі папулярная ў Германіі, гэта адметная форма слоўнай творчасці, разлічаная на сцэнічнае выкананне. А паэтычны слэм — спаборніцтва на сцэне перад аўдыторыяй. Яго ўдзельнікі змагаюцца за прыхільнасць публікі, чытаючы ўласныя творы.

Тобіас Борке выйграў некалькі рэперскіх спаборніцтваў (Freestyle-Battles), займаецца рэпам ужо больш за дзесяць гадоў. Ён раскажа пра з’яўленне гэтага віду мастацтва, яго пашырэнне ў свеце. Як напісаць добры рэп? Тобіас дзяліўся вопытам, потым удзельнікі семінара і самі спрабавалі рабіць гэта (безумоўна, на нямецкай мове) і чыталі свае творы.

А Мікіта Гарбуноў і Філіп Шарэнберг праводзілі майстар-клас для настаўнікаў нямецкай мовы і дацэнтаў, прысвечаны паэтычнаму слэму... на занятках па нямецкай мове. Як вядома, у класе складана зрабіць працэс навучання цікавым для школьнікаў. Магчыма, дапаможа ў гэтым новы жанр літаратуры. Слэм-паэзія, як лічаць псіхологі, дапамагае выяўляць прыхаваныя таленты вучняў, што рэдка праяўляюцца на стандартных занятках. Як спланаваць, арганізаваць, правесці заняткі па слэм-паэзіі — пра тое ішла зацікаўленая размова.

Майстар-клас праводзіўся таксама для школьнікаў і студэнтаў. Ім спачатку казалі пра слэм-паэзію, паказалі кароткія відэа-выступленні нямецкіх слэм-паэтаў. Потым кожны паспрабаваў стварыць свой уласны тэкст і прэзентаваць яго, можна было сапраўды “паспытаць на смак” жывую нямецкую мову. Між іншым, стварэнне слэм-тэксту і ягонае дэкламаванне вельмі актывізуе ўсе моўныя навыкі: слоўны запас, граматыку, вымаўленне... Урэшце Мікіта Гарбуноў парадаваў усіх рамантычнымі нямецкімі песнямі пад гітару. А дырэктар Гётэ-Інстытута ў Мінску Катрын Оствальд-Рыхтэр уручыла ўзнагароды навучэнцам, якія вытрымалі выніковыя іспыты на “вельмі добра”, а таксама спецыяльны стыпендыі Гётэ-Інстытута для далейшага вывучэння нямецкай мовы ў Германіі. Завяршылася свята пачастункамі і спецыяльным музычным праектам Андрэя Іванова “The Zartip”.